

Katedra trestního práva

Katedra trestního práva v letech 2012 – 2015 a výhled na další období

(Materiál pro jednání Akademického senátu PF UK dne 25. 6. 2015)

I. Úvodem

Úvodem je vhodné připomenout, že katedra trestního práva zajišťuje výuku základního, profilujícího a státnicového předmětu „Trestní právo I až IV“ a kromě toho nabízí rozsáhlý soubor navzájem obsahově složitě provázaných volitelných předmětů z kriminálních a forenzních věd. S tím souvisí mimořádně vysoké nároky na pedagogickou činnost, zejména pokud jde o počet posluchačů v jednotlivých předmětech, počet a rozsah atestací, vedení diplomových seminářů, množství kandidátů při zkouškách atd. Ve srovnání s jinými katedrami PF UK musejí členové naší katedry vést až extrémně vysoký počet kvalifikačních prací – viz údaje v přílohách. Samo zabezpečení výuky za takových podmínek představuje velmi náročný úkol. Přes tento fakt je katedra trestního práva připravena nejen nadále zachovávat dosavadní vysoký standard výuky, ale také usilovat o další rozvoj své činnosti v níže uvedených oblastech:

II. Výuka v magisterském studijním programu

Katedra vychází z přesvědčení, že důkladné znalosti trestního práva hmotného a procesního představují jeden z pilířů právnického vzdělání. Zamýšlíme proto prohlubovat intenzitu výuky v předmětech společného základu, a to zejména v povinných seminářích ve 3. a 4. ročníku. Proto jsme navrhli změnu rozsahu výuky v předmětu Trestní právo III, a to z rozsahu 2/1 na současných 2/2, tedy přednášku a seminář z trestního práva procesního každý týden.

Výuka trestního práva hmotného a procesního je dostatečně zajištěna učebnicemi, které jsou pro oblast trestního práva hmotného i trestního práva procesního alternativní a jsou aktualizované.

Katedra má léty prověřený systém seminární výuky zaměřený na řešení praktických příkladů. Máme za to, že vlastní aktivní práce posluchačů na seminářích při řešení konkrétních kauz je nejlepší přípravou na složení souborné ústní zkoušky z trestního práva, a

zejména na úspěšné absolvování písemné klauzurní práce. Výuka v seminářích je tradičně orientována prakticky. V této metodice vedení seminářů hodláme pokračovat i v následujícím období. Posluchače se snažíme vychovávat k samostatnému a kritickému úsudku, což považujeme za nezbytné i vzhledem k neustále se měnící trestní legislativě. Vedeme je nejen k tomu, aby si osvojili potřebnou sumu odborných poznatků, ale usilujeme rovněž o to, aby pro ně studium bylo spojeno s radostí z poznávání tajů důležitého oboru platného práva.

Dosavadní koncepci kontroly studia, jejíž součástí je i písemná klauzurní práce, tj. samostatná písemná práce posluchačů s vybranou kauzou, považujeme za správnou.

Uvažujeme o prohloubení výuky v seminářích jak směrem k vyšší akademické úrovni spíše teoretického rázu, tak i směrem k pěstování praktických dovedností aplikace práva. Pokud jde o první směr, jsme si vědomi problematické úrovně studijních návyků části posluchačů, kteří nejsou zvyklí studovat nic nad rámec pouhých výpisků z učebnice. Dospíváme k názoru, že nelze slevit z univerzitního charakteru vzdělání poskytovaného PF UK. Zvažujeme proto, že v seminářích zavedeme povinnou četbu vybraných teoretických textů a soudních rozhodnutí z oblasti trestního práva a příbuzných oborů, a to formou domácí přípravy. Touto cestou lze, jak se domníváme, kultivovat profil absolventa naší fakulty. Za uvedeným účelem by bylo možné sestavit tzv. reader vybraných textů, jak je zvykem na zahraničních právnických fakultách (reader může za nynějších poměrů existovat toliko v elektronické podobě). Četbu je možné ověřit testem v rámci seminářů. Častější psaní právnických esejů (jak je tomu nyní např. v předmětu Criminal Law v rámci programu SOCRATES) nelze pro semináře z trestního práva hmotného a procesního doporučit s ohledem na velký počet posluchačů a z něj vyplývající neúměrné zatížení pedagogů kontrolou esejů.

Směrem praktickým lze dosavadní ráz výuky ozvláštnit tak, že bude i do programu povinných seminářů zařazeno cvičné sepisování konceptů právních podání i jednoduchých rozhodnutí v trestních věcech. K tomu lze využít učebního textu určeného pro velmi úspěšný povinně výběrový předmět „Rozhodnutí ve věcech trestních“, případně lze uvážít vytvoření pomůcky nové v podobě nepříliš rozsáhlé sbírky komentovaných vzorů jednotlivých podání a písemných úkonů, imitující jednoduchý trestní spis (včetně spisového materiálu vedeného policejním orgánem v přípravném řízení).

Pokud jde o zpětnou vazbu na výuku v základním kurzu trestního práva, naše zkušenosti s ohlasy posluchačů na výuku jsou příznivé, jak o tom svědčí ostatně i výsledky studentských anket uskutečněných na Právnické fakultě UK.

I nadále mají být rozvíjeny jednotlivé povinně volitelné předměty, z nichž velká část se těší mimořádnému zájmu posluchačů a které tvoří obsah aktuálního specializačního modulu „Trestní právo, kriminologie a kriminalistika“.

Poukazují zejména na předměty z oblasti forenzních věd – Soudní lékařství, Soudní psychologie, Soudní psychiatrie a soudní sexuologie; u těchto předmětů vyučovaných externisty působícími mimo právnickou fakultu vzhledem k téměř masovému zájmu posluchačů o jejich absolvování není schopna katedra navýšit dosavadní počty a počet přihlášených musí být zatím regulován.

Naopak ve výběrovém předmětu Kriminologie I a II, pro nějž v minulém roce vznikla nová učebnice, se nám podařilo uspokojit zájemce o jejich absolvování. Jen na okraj je možné uvést, že rozsah výuky kriminologie byl v posledních třech letech navýšen. Výhledově lze počítat se zajištěním převážné části výuky předmětu Kriminologie I mladšími členy katedry, čímž se omezí závislost na externích přednášejících.

Počítáme i s pokračováním osvědčených stáží na soudech a státních zastupitelství v trestním modulu.

Po personální stránce aktivně usilujeme o udržení výuky kriminalistiky na současné vysoké úrovni. Před dvěma lety byl přijat pro výuku kriminalistiky mladý nadějný doktorand naší katedry, dr. Krupička, PhD., který participuje na výuce v částečném úvazku.

Na vzrůstající vliv tzv. evropského trestního práva a zvláště trestního práva EU reagujeme povinně výběrovým předmětem „Europeizace trestního práva“, k jehož výuce používáme kolektivní monografii, na které participovalo více členů katedry trestního práva (Jelínek, J., Gřivna, T., Herczeg, J., Navrátilová, J., Syková, A.: Trestní právo Evropské unie. Praha: Leges, 2014).

Bereme v úvahu také aktuální změny v právní úpravě. Od 1. 1. 2012 nabyl účinnosti zákon o trestní odpovědnosti právnických osob, který přinesl právnickým osobám nový, dosud neznámý druh odpovědnosti, a to odpovědnost trestní. Na uvedenou okolnost jsme reagovali nejen aktuálním doplněním učebnic trestního práva o partie vykládající tuto „druhou větev trestního odpovědnosti“, ale i zavedením nového výběrového předmětu „Vybrané kapitoly z trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim“, který vyučujeme druhým akademickým rokem, a posuzováno podle počtu přihlášených studentů se tento předmět řadí k hojně navštěvovaným.

Mimořádnému zájmu posluchačů se těší výběrový předmět „Rozhodnutí ve věcech trestních“, jehož obsahem je mimo jiné i vlastní vypracování obžaloby a trestního rozsudku na podkladě konkrétního trestního spisu. Obsahem tohoto předmětu, u jehož zrodu jsem před

třiceti roky stál, jsou také přednášky vybraných autorit z praxe (například k pátrání v Schengenském prostoru po pachatelích trestných činů, k otázkám mezí trestní obhajoby, k aktuálním otázkám přípravného řízení) a odborné exkurze (letos například v Ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně). Bohužel u tohoto výběrového předmětu, který navštěvují zpravidla hlubší zájemci o trestní právo a s nímž mám jen ty nejlepší zkušenosti, nejsem schopen rozšířit počet posluchačů. Pro tento výběrový předmět jsem s kolegy z praxe přepracoval a aktualizoval do třetího vydání práci „Rozhodnutí ve věcech trestních“ se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů v trestních věcech, která může sloužit i jako pomůcka pro budoucí profesní přípravu soudce, advokáta či státního zástupce (Jelínek, J., Říha, J., Sovák, Z.: Rozhodnutí ve věcech trestních se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů. 3. aktualizované a podstatně přepracované vydání. Praha: Leges, 2014).

Tradiční místo ve struktuře volitelných předmětů mají volitelný interdisciplinární předmět „Domácí násilí“ stejně jako „Vědecký seminář z trestního práva“, který slouží mimo jiné i k vyhledávání talentovaných studentů se zájmem o trestní právo a související disciplíny a s jehož existencí samozřejmě počítám i v dalším období.

V rámci nepovinných aktivit počítáme s dalším rozšířením počtu prací předkládaných do soutěže SVOČ studenty magisterského programu. Úspěšně se rozvíjí i studentské soutěže v podobě simulovaného hlavního líčení za účasti odborníků z praxe.

Do budoucna plánujeme zavedení nového výběrového předmětu, který by se zabýval problematikou tzv. kybernetické kriminality, která je fenoménem posledních let.

III. Oblast vědecké a publikační činnosti:

Členové katedry se dlouhodobě zásadním způsobem podílejí na zpracování nejaktuálnějších otázek oboru trestního práva hmotného a procesního. Patří sem problematika evropeizace trestního práva, trestní odpovědnosti právnických osob, ochrany obětí trestných činů, kybernetické kriminality, vlivu médií na průběh trestního řízení, otázek tzv. odklonů v trestním řízení či aktuálních otázek v oblasti trestných činů proti životu a zdraví atd. Další výstupy z uvedených oblastí přepokládáme uskutečnit zejména s podporou programu PRVOUK (P 04, P 06).

Celkově lze hodnotit publikační činnost členů katedry jako bohatou a tematicky různorodou. Je plně zachycena v příslušných evidencích, na které odkazují. Do budoucna považují za žádoucí působit k tomu, aby publikační činnost byla vyrovnaná mezi jednotlivé členy katedry.

V Programu rozvoje vědních oblastí na UK PRVOUK 04 jsme zapojeni tématem „Trestní odpovědnost právnických osob“. Na uvedené téma se konala 24. 9. 2013 mezinárodní konference organizovaná katedrou trestního práva a byla vydána kolektivní monografie:

Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice. Bilance a perspektivy. Praha: Leges, 2013.

V Programu rozvoje vědních oblastí na UK PRVOUK 06 participujeme několika tématy vztahujícími se zejména k problematice obětí trestných činů – konference „Postavení poškozeného a oběti z pohledu trestního práva a kriminologie“ konaná dne 26. 9. 2012, výstup Jelínek, J., Gřivna, T., a kol.: „Poškozený a oběť trestného činu z trestněprávního a kriminologického hlediska“, Praha: Leges, 2012, anebo tématem europeizace trestního práva – konference „Trestní právo EU a jeho vliv na právní řád České a Slovenské republiky“ konaná 20. 4. 2015, výstupem bude kolektivní monografie, která vyjde v nakladatelství Leges v letošním roce. Současně vybrané otázky vlivu trestního práva EU na právní řády obou států budou zpracovány v anglickém jazyce a vydány jako monografie v zahraničí.

Na katedře se v minulých třech letech zpracovávaly čtyři projekty Grantové agentury UK (podrobnosti v další části textu týkajícím se výchovy doktorandů).

Prof. Jelínek je zapojen jako řešitel v projektu NAKI.

Katedra v posledních třech letech byla zapojena i do řešení samostatných projektů SVV.

Vedle dosavadních úspěšně se rozvíjejících projektů hodlá katedra trestního práva navázat na tradici zkoumání základů trestní odpovědnosti, již na Právnické fakultě UK ztělesňuje zejména osobnost Vladimíra Solnaře a jeho žáků. Vycházíme mj. ze skutečnosti, že od vstupu trestního zákoníku z roku 2009 v účinnost uplynulo již 5 let. V rámci obecné části trestního práva hmotného existuje dlouhá řada významných jevů, jimž nebyla v české trestněprávní nauce v posledním období věnována zasloužená pozornost, zejména v porovnání se vzdálenější tradicí či ve srovnání se zahraniční právní vědou. Poznatky o obecných a typových znacích trestného činu a tzv. formách trestné činnosti (účastenství, vývojová stadia) je nutné redefinovat v každé badatelské generaci. Je přitom nutno vstřebat dosavadní vývoj trestního práva jako celku a také aktuální zahraniční podněty. Současně nelze pominout ani širší souvislosti právně teoretické a právněhistorické, jimž poslední desetiletí zůstávala v mnohém ohledu dlužna. Ke klasickým tématům obecné části, na něž hodláme v nejbližší době zaměřit svou pozornost, patří mimo jiné problematika zániku trestnosti pokusu, vzájemné vymezení forem zavinění, úskalí tzv. ohrožovacích trestných činů, případně rozmanité otázky přičetnosti pachatele. Detailně je třeba vyhodnotit důsledky přechodu k formálnímu pojetí trestného činu a uplatňování tzv. zásady subsidiarity trestní represe

v aplikační praxi. Co se týče trestních sankcí, je třeba se více věnovat otázkám ukládání ochranných opatření postihujících svobodu jednotlivce (zejm. ochrannému léčení a zabezpečovací detenci).

V nejbližším období lze očekávat zapojení členů katedry do chystaného procesu rekodifikace trestního práva procesního. K tomuto tématu lze výhledově navrhnout uspořádání několikadenní konference.

Aktuálně připravuje katedra ve spolupráci s Českou advokátní komorou a Uníí obhájců v rámci PRVOUKu 04 uspořádání konference (1. 10. 2015) na téma „Právo na obhajobu – teorie a praxe 21. století“, od které lze očekávat řadu podnětů k otázkám obhajoby i postavení obhájce v trestním řízení; jako výstup se plánuje kolektivní monografie.

V roce 2016 uplyne 100 let od narození významné osobnosti trestního práva procesního a dlouholetého vedoucího katedry trestního práva a fakultního funkcionáře prof. JUDr. Antonína Růžka, CSc. V této spojitosti zvažujeme uspořádání konference, která by se zabývala nejen tématy, jež byly předmětem vědeckého zájmu profesora Růžka (právní moc a vykonatelnost, zásada obžalovací, totožnost skutku, dokazování v trestním řízení), ale byla by zaměřena i historicky na výuku práva, respektive trestního práva na právnické fakultě v období první republiky. Tuto konferenci zvažujeme pořádat v participaci s kolegy vyučujícími historické obory.

IV. Oblast zahraničních vztahů

V této oblasti hodláme postupovat v úzké koordinaci s oddělením pro zahraniční styky. Členové katedry budou i nadále působit ve výuce zajišťované pro SOCRATES/ERASMUS., event. program LLM. V případě narůstajícího počtu posluchačů předmětu Criminal Law nelze v součinnosti s příslušným referátem zahraničního oddělení vyloučit zavedení paralelní výuky. Rovněž i zde je možné vhodným způsobem rozšířit okruh pomůcek především o tzv. reader vybraných textů.

Pokud jde o rozvoj na úrovni vědy, výhledově předpokládáme zejména intenzivnější rozvíjení vztahů s univerzitními pracovišti v rámci střední Evropy. Tradiční je spolupráce se všemi právnickými fakultami ve Slovenské republice a Fakultou práva Panevropské vysoké školy v Bratislavě. Aktuálně jsou vedeny rozhovory o možnosti přednášek profesorů trestního práva z právnických fakult v Lipsku a v Lublani k aktuálním tématům. Podle okolností lze usilovat i o pořádání periodických společných seminářů k výměně nejnovějších poznatků a prohloubení orientace v celoevropských souvislostech. Kultivace zahraničních vztahů má

mimo jiné usnadnit i publikační činnost členů katedry v cizojazyčných periodikách. Předpokládáme i nadále mobilitu členů katedry ve vztahu k zahraničním institucím, zahrnující zejména kratší, ale i vícetýdenní studijní pobyty a účast na odborných konferencích. Krom jiného máme v úmyslu usilovat o rozšíření nákupu zahraniční literatury pro knihovnu PFUK z podnětu katedry trestního práva.

Katedra se účastní i pravidelných každoročních setkání kateder trestního práva právnických fakult České republiky a Slovenské republiky.

V. Výchova mladých vědeckých pracovníků

Důležitým úkolem každého vysokoškolského pracoviště je výchova nového vědeckého dorostu. Této otázce věnovala katedra trestního práva v letech 2012 až 2015 velkou pozornost, jak o tom svědčí především dosažené výsledky. Soustavnou a soustředěnou pozornost věnovanou přípravě a pracím doktorandů katedry považuji za jeden z nejdůležitějších úkolů vedoucího katedry. Individuální a intenzivní práce zejména s interními doktorandy je ostatně pro katedru trestního práva typická a osobně ji považuji za jednu z nejsilnějších stránek činnosti katedry. Výchově doktorandů v interní i kombinované formě hodlám věnovat náležitou pozornost i v budoucnosti.

V současné době má katedra šest interních doktorandů (tj. studujících v prezenční formě – dr. Danková, dr. Beranová, dr. Galovcová, Mgr. Pošíková, Mgr. Sýkora, Mgr. Kudrlová) a několikánásobně vyšší počet doktorandů studuje v kombinované formě, například asistent dr. Pelc. O postgraduální doktorské studium v oboru „Trestní právo, kriminologie, kriminalistika“ je dlouhodobě vysoký zájem, jak o tom svědčí i stabilní počet zájemců o toto studium (v letošním roce jde o 19 uchazečů) a tento zájem je v posledních třech letech přibližně stejný, jak ostatně vyplývá z přiložených statistických údajů. Individuální práce s interními doktorandy zahrnuje několik oblastí činností, z nichž nejvýznamnější konkrétně uvádím níže. Ve všech těchto oblastech bych chtěl pokračovat i nadále.

V letech 2012 až 2015 úspěšně na katedře trestního práva obhájilo disertační práci celkem 13 doktorandů, z toho u dvanácti doktorandů jsem byl školitelem a dovedl je úspěšně k obhájení jejich disertační práce, a z těchto dvanácti doktorandů čtyři studovali v prezenční formě (dr. Heranová, dr. Krupička, dr. Bohuslav, Mgr. Barilík). Přehled témat obhájených disertačních prací v letech 2012 až 2015 uvádím v příloze. V současné době jsou připraveny k obhájení na katedře dvě disertační práce posluchačů studujících v kombinované formě studia; pokud jde o interní doktorandy, tak asistent dr. Pelc dokončuje disertační práci

věnovanou aktuální problematice praní (špinavých) peněz a Mgr. Sýkora práci věnovanou problematice působnosti trestních zákonů.

Interní doktorandy postupně od druhého semestru jejich působení na katedře zapojují do výuky v magisterském studijním programu tím, že vedou semináře (po náležité přípravě na tuto činnost, která má na naší katedře formu schůzek vedoucích seminářů před samotnou výukou vedených zkušeným učitelem). Optimální podobu přípravy doktorandů k pedagogické práci je třeba zvážit; dosud probíhá toliko účastí na přednáškách, formou náslechu seminářů u starších učitelů a dále schůzkami - konzultacemi nad náplní seminářů. Bylo by však vhodné zajistit proškolení interních doktorandů odborným lektorem z oblasti andragogiky, nejlépe se zaměřením na právnické vzdělávání. Je třeba také podporovat aktivity doktorandů typu „street law“, „legal clinic“, případně praktickou činnost v nevládních neziskových organizacích.

Řada interních doktorandů absolvovala mimo jiných zahraničních studijních pobytů specifický studijní zahraniční pobyt na Institutu pro trestní právo a kriminologii při UNI Bern ve Švýcarsku (dr. Krupička, Mgr. Pošíková, dr. Bohuslav, dr. Danková, dr. Beranová). Na podzim letošního roku absolvuje tento pobyt i dr. Pelc a jako postdok i mgr. Barilík. Spolupráci s tímto pracovištěm považují za velmi užitečnou a budu ji i nadále podporovat. Jsem rád, že fakulta tímto institutem uzavřela dohodu o další spolupráci.

Relativně vysoký počet interních i externích doktorandů umožňuje katedře (až do letošního roku jako jediné katedře na Právnické fakultě) ve fakultní soutěži SVOČ vytvořit vlastní (samostatnou) doktorandskou sekci v rámci této soutěže. Podle mého názoru úroveň písemného vyhotovení jejich soutěžních prací a zejména úroveň ústního vystoupení postupně roste, což dokazují zejména výsledky letošního fakultního kola naší sekce. Této otázce hodlám věnovat pozornost i v následujícím období. Mám za to, že účast v samostatné sekci doktorandů i jejich ústní vystoupení před učiteli katedry i kolegy doktorandy umožňuje specifickou přípravu na obhajobu jejich vlastních disertačních prací a může sloužit i jako příprava na vystoupení doktorandů na vědeckých konferencích a setkáních.

U všech interních doktorandů trvám na tom, aby se účastnili svými projekty soutěže o grant v Grantové agentuře Univerzity Karlovy a řada interních doktorandů katedry trestního práva svými kvalitními projekty skutečně získala granty v Grantové agentuře UK, v sekci společenských věd, podsekci teologie, filosofie, právo. Konkrétně v minulých třech letech získali granty z GAUKu (a úspěšně projekt ukončili) interní doktorandi katedry s těmito tématy: Mgr. Barilík (Enviromentální kriminologie – zkoumání prostředí jako determinantu trestné činnosti), dr. Pelc (Trestný čin praní peněz – hmotněprávní aspekty tzv. legalizace výnosů trestné činnosti), dr. Danková (Trestněprávní nástroje boje s organizovaným

zločinem), dr. Beranová (Komparativní analýza právní úpravy adhezního řízení z hlediska práva mezinárodního, evropského a vybraných zahraničních právních řádů – USA, Velké Británie, Německo, Rakousko, Švýcarsko); interní doktorand Mgr. Sýkora participuje jako spoluřešitel na gaukovém projektu katedry obchodního práva (Komparativní analýza pravidel Compliance ve vybraných zahraničních právních řádech – USA, Austrálie, Velká Británie, Francie, Německo, Rakousko, Švýcarsko – a v České republice).

Jako zvlášť hodnotný výstup z vědecké činnosti doktorandů (a také jako výstup úspěšného grantu GAUKu) z posledních tří let bych uvedl jmenovitě monografii svého doktoranda Mgr. Bc. Igora N. Barilíka, MSc., PhD., absolventa oxfordských kriminologických studií, „Enviromentální kriminologie“ (Praha: Leges, 2015), která vznikla původně jako jeho úspěšná disertační práce. Jde o první monografii, která české kriminologické a právnické obci komplexně představuje historické pozadí, vývoj a současné verze základních teorií environmentální kriminologie, což je jeden z kriminologických směrů hledajících odpověď na otázku, zda a v jaké míře a jakým způsobem se prostředí podílí na páchání trestné činnosti jako element, jako determinant kriminálního chování.

Jiný můj doktorand, JUDr. Lukáš Bohuslav, PhD., vydal svoji disertační práci „Trestní odpovědnost právnických osob“ jako monografii v nakladatelství Aleš Čeněk v roce 2014.

Výše uvedenou praxi, tj. vydávání úspěšných disertací jako monografií v respektovaných právnických nakladatelstvích, považuji za správnou a hodlám ji i nadále ve funkci vedoucího katedry trestního práva plně podporovat.

Katedra úspěšně zapojila interní doktorandy i do řešení vědeckých projektů (PRVOUK 04, PRVOUK 06, SVV, NAKI), jak o tom svědčí přiložené materiály.

U interních doktorandů, u kterých jsem školitelem, dbám toho, aby jejich disertační práce nebyla první velkou vědeckou prací a aby ještě před předložením disertační práce napsali a obhájili rigorózní práci a složili státní rigorózní zkoušku a získali tak titul JUDr. (v letech 2012 až 2015 získali titul doktora práv interní doktorandi dr. Heranová, dr. Krupička, dr. Danková, dr. Beranová a dr. Pelc).

Naprosto samozřejmé je spoluautorství interních doktorandů naší katedry v kolektivních monografiích vydávaných katedrou trestního práva. Jen pro příklad z let 2012 až 2015:

Jelínek, J., Gřivna, T. a kol.: Poškozený a oběť trestného činu z trestněprávního a kriminologického pohledu, Praha: Leges, 2012 (autoři kapitol mj. interní doktorandi dr. Danková, dr. Pelc. Mgr. Barilík, dr. Bohuslav).

Jelínek, J. a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob v České republice. Bilance a perspektivy. Praha: Leges, 2013 (autoři kapitol mj. interní doktorandi Mgr. Sýkora, Mgr. Danková, Mgr. Lukášová, Mgr. Pošíková, dr. Bohuslav, dr. Pelc).

Jelínek, J., Gřivna, T., Herczeg, J., Navrátilová, J., Syková, A.: Trestní právo Evropské unie. Praha: Leges, 2014 (autoři kapitol mj. interní doktorandi dr. Danková, dr. Pelc).

V letošním roce vyjde v nakladatelství Leges kolektivní monografie „Trestní právo EU a jeho vliv na právní řád České republiky a Slovenské republiky“, ve které se také počítá s autorstvím některých interních doktorandů.

Interní doktorandy se snažím aktivně zapojovat i do své publikační činnosti. Tak například dr. Pelc a dr. Danková participovali se mnou na vytvoření komentáře k zákonu o obětech trestných činů (Zákon o obětech trestných činů. Komentář s judikaturou. Praha: Leges, 2014), doktorandka dr. Heranová spolupracovala se mnou na posledních dvou vydáních publikace Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou, naposledy 5. vydání, Praha: Leges, 2014).

Úspěšné doktorandy, kteří se osvědčili i při plnění pedagogických úkolů, se snažím získat jako pedagogické pracovníky pro působení na katedře. V posledních třech letech byli na základě úspěšného výběrového řízení přijati dr. Lukáš Bohuslav, PhD., odborný asistent, dr. Jiří Krupička, PhD., odborný asistent (částečný úvazek), dr. Vladimír Pelc (asistent). Pokud to bude možné, rád bych v tomto úsilí pokračoval i nadále. Jsem přesvědčen a věřím tomu, že učitel, který začínal na katedře jako interní či externí doktorand, má zcela jiný vztah k pracovišti, na kterém později pracuje jako zaměstnanec, než pracovník, který přijde zvenčí. Vycházím přitom i z vlastních zkušeností, neboť i já náležím k učitelům, kteří na katedře začínali jako asistenti.

Limitujícím faktorem v práci s interními doktorandy jsou omezené zdroje finančních prostředků pro financování jejich stipendií. Stipendia jsou nízká a jen stěží mohou pokrýt životní náklady v Praze, zejména u mimopražských posluchačů, kteří si musí ještě hradit náklady na ubytování. To ovšem vede k tomu, že doktorandi hledají další zdroj výdělku a nalézají jej zejména v práci pro advokátní kanceláře, což je zase vzdaluje od vlastní práce interního doktoranda. Tato záležitost považuji na úrovni vedoucího katedry nebo vedení fakulty za neřešitelnou a jediným východiskem je podstatné zvýšení stipendií vyplácených interním doktorandům.

VI. Katedra trestního práva a Univerzita Karlova

V průběhu akademického roku 2014/2015 se na mne jako na vedoucího katedry trestního práva obrátil rektor Univerzity Karlovy Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA, se žádostí o pomoc katedry při vytvoření trestněprávního compliance programu pro Univerzitu Karlovu.

Univerzita Karlova jako právnická osoba by měla mít svůj compliance program, a to zejména s ohledem na existenci trestní odpovědnosti právnických osob. Compliance ve vztahu k trestní odpovědnosti obecně představuje nastavení řídicího a kontrolního systému právnické osoby a nástroj prevence s důrazem na předcházení trestněprávním rizikům. Potřeba kvalitního systému interních norem a nutného vzdělávání osob v rámci univerzity vyplývá mimo jiné ze skutečnosti, že právnická osoba může být podle současné legislativy odpovědná nejen za jednání jejích vrcholných představitelů, ale také za jednání zaměstnanců, pokud trestný čin spáchají jménem právnické osoby, v jejím zájmu nebo dokonce jen v rámci její činnosti. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob přitom předpokládá, že právnická osoba přijme potřebná opatření, tj. vše, co po ní požadují právní předpisy, a vše, co lze po ní „spravedlivě požadovat“.

S několika členy katedry jsme participovali na vytvoření takového materiálu a počítáme s tím, že v této otázce budeme rektorátu UK nápomocni i nadále při realizaci tohoto programu.

VII. Personální otázky

Katedra trestního práva má plnou akreditaci tedy včetně možnosti konat habilitační řízení a řízení o jmenování profesorem. To jí umožňuje personální obsazení katedry. Na katedře v současné době pracují čtyři habilitovaní učitelé v plném úvazku a v produktivním věku, z toho jeden profesor a tři docenti. Dále na katedře pracují čtyři odborní asistenti s vědeckou hodností v produktivním věku na plný úvazek a dva odborní asistenti s vědeckou hodností na zkrácený úvazek, který se ještě počítá pro účely akreditace, a jeden asistent zatím bez vědecké hodnosti na plný úvazek. Na kratší úvazek má uzavřen pracovní poměr předseda Nejvyššího soudu.

V současné době u jednoho z docentů probíhá řízení o jmenování profesorem, nejméně jeden mladší odborný asistent pracuje na habilitační práci a asistent dr. Pelc odevzdal školiteli pracovní verzi disertační práce, která může být v krátké době obhájena. Lze tedy důvodně očekávat, že v nastávajících třech letech se personální situace katedry ještě vylepší.

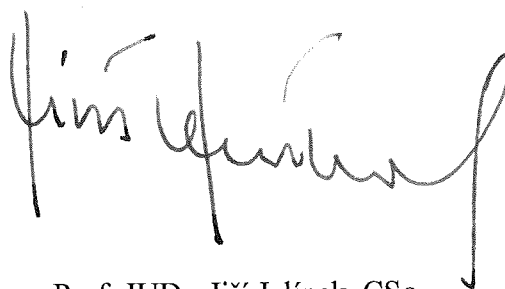
Vzhledem k rozsahu pedagogických a jiných povinností považuji za naléhavě žádoucí, aby na základě výběrového řízení došlo k přijetí dvou mladších asistentů nebo odborných

asistentů tak, aby mohla být posílána výuka kriminologie alespoň v rozsahu 0, 5 úvazku, dále kriminalistiky alespoň v rozsahu 0, 5 úvazku a pochopitelně výuka základního oboru, tj. trestního práva alespoň v rozsahu úvazku 1, 0.

Odborné zázemí členům katedry zajišťuje od prosince roku 2014 nová sekretářka, paní Martina Bárová, neboť dlouholetá sekretářka katedry trestního práva, paní Marie Janečková, odešla po 27 letech práce sekretářky katedry trestního práva do důchodu.

přílohy

V Praze 18. června 2015

Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
vedoucí katedry trestního práva

Příloha č. 1: Počet obhájených diplomových a rigorózních prací

Počet obhájených diplomových prací na katedře TP

2012	2013	2014	2015
69	77	57	43

Počet obhájených rigorózních prací na katedře TP

2012	2013	2014	2015
14	19	27	11

Příloha č. 2: Počet přihlášek do doktorského studijního programu

Trestní právo, kriminologie a kriminalistika

2012	2013	2014	2015
12	16	16	19